

นวพล บุตรเนตร 2551: เกษตรทฤษฎีใหม่และผลต่อสภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร
ที่ร่วมโครงการในจังหวัดสุพรรณบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) สาขาวิชาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
อย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประชานกรรมการที่ปรึกษา:
ศาสตราจารย์เกียรติคุณปิยะ ดวงพัตรา, Ph.D. 139 หน้า

การวิจัยเชิงสำรวจในปี 2549 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการทำการเกษตรตามแนวทางของ
เกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรที่ร่วมและไม่ร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรตัวอย่างที่ร่วมโครงการฯ
แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ และประสบความสำเร็จ และกลุ่มที่ 2 เกษตรกร
ที่ร่วมโครงการฯและไม่ประสบความสำเร็จ ข้อมูลสำคัญที่ศึกษาประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด
ของระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ องค์ประกอบและสัดส่วนของพื้นที่ที่ปฏิบัติกิจกรรมและวิธีการที่เกษตรกร
ปฏิบัติตามคำแนะนำของโครงการฯ และรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการประกอบกิจกรรมการเกษตรแต่
ละประเภทของเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ในพื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอ
ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

เกษตรกรในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง มีระดับการศึกษาต่ำ มีแรงงานในครัวเรือน 4-5
คนต่อครัวเรือน โดยมีขนาดพื้นที่ทำนาหรือเกษตรทฤษฎีใหม่เฉลี่ย 15-25 ไร่ มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของ
ตนเอง ส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยการทำนาปี แบบนาหว่าน โดยใช้ข้าวพันธุ์ดี มีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพื่อ
ป้องกันกำจัดศัตรูพืชและเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยใช้เครื่องจักรกลทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ร่วมโครงการฯ
และประสบความสำเร็จ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด องค์ประกอบและสัดส่วนของพื้นที่ที่ปฏิบัติ
กิจกรรมและวิธีการที่เกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำของโครงการฯ ตามแนวทางของระบบเกษตรทฤษฎี
ใหม่ ดีกว่าหรือมากกว่าเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯและไม่ประสบความสำเร็จ

เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ และประสบความสำเร็จโดยเฉลี่ยได้รับผลตอบแทนต่อไร่ต่อปีมากกว่า
เกษตรกรที่ไม่ร่วมโครงการฯที่ทำนาเป็นอาชีพหลัก และเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ที่ไม่ประสบความสำเร็จ
ตามลำดับ ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่กลุ่มเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) สภาพ
พื้นที่ไม่เหมาะสม 2) เกษตรกรขาดความรู้ในการปลูกพืชชนิดอื่นนอกจากข้าว และ 3) ขาดเงินทุนในการ
ลงทุนเพื่อปรับพื้นที่เพื่อทำการเกษตรตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ สำหรับบทบาท หน้าที่และการมีส่วนร่วม
ขององค์กรภาครัฐที่สำคัญคือ การจัดการฝึกอบรมบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการดำเนินงาน
และการสนับสนุนกิจกรรมทางด้านการแนะนำส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ เพื่อ
เชิญชวนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนบทบาทขององค์กรในภาคเอกชน ส่วนใหญ่ไม่มี
บทบาทโดยตรงในการให้ความรู้และการสนับสนุนในด้านต่างๆ แก่เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ